

het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gorinchem

OVERWEGENDE DAT

- a) dat het college de veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk (de "**Veerverbinding**") in een besluit van 3 februari 2011 (het "**Aanwijzingsbesluit**") heeft aangewezen als een dienst van algemeen economisch belang ("**DAEB**");
- b) rechtbank Rotterdam in een uitspraak van 28 maart 2013, LJN: BZ 5824 (de "**Uitspraak**") heeft geoordeeld dat de aanwijzing van de Veerverbinding als DAEB voldoende gemotiveerd is;
- c) dezelfde overwegingen ter zake van de aanwijzing als DAEB nog altijd van kracht zijn, dat wil zeggen dat de Veerverbinding een integrale openbare vervoersvoorziening voor de bewoners van het desbetreffende gebied biedt en de noodzakelijke mobiliteit in de regio dient, ter ontlasting van het omringende wegennet en het terugdringing van congestie, en bovendien milieubelastende uitstoot van uitlaatgassen vermindert;
- d) dat de Veerverbinding een rol heeft om de veiligheid op de Merwede te bevorderen waartoe de Veerverbinding wordt uitgevoerd door snelle schepen (minimale topsnelheid 39 km/uur) die zijn uitgerust met adequate blus- en reddingsmiddelen zodat de schepen bij ongelukken en/of calamiteiten bij of op het water direct kunnen worden ingezet als blus-, reddings- of ambulanceschepen;
- e) het college de Veerverbinding als DAEB wenst te handhaven en zij daarvoor een uitvoerder wenst aan te wijzen;
- f) het college de Veerverbinding zelf, namelijk door Veerdienst Gorinchem, wenst uit te voeren;
- g) het college wenst te voorkomen dat de aanwijzing van Veerdienst Gorinchem als uitvoerder van de Veerverbinding leidt tot ongeoorloofde verstoringen van de markt;
- h) het college de Veerdienst Gorinchem hierbij belast met de uitvoering van de Veerverbinding waarbij de verplichtingen duidelijk worden omschreven;
- i) de parameters op basis waarvan de compensatie voor de uitvoering van de Veerverbinding worden berekend, vooraf op objectieve en doorzichtige wijze zijn vastgesteld;
- j) de toe te kennen compensatie niet hoger is dan nodig is om de kosten van de uitvoering van de Veerverbinding geheel of gedeeltelijk te dekken waarbij rekening wordt gehouden met de opbrengsten en, voor zover toegestaan, een redelijke winst;
- k) de Veerdienst Gorinchem een begroting (inclusief een dienstregeling) (bijlage 1) heeft ingediend voor de uitvoering van de Veerverbinding, welke begroting en de daaruit voortvloeiende gevraagde compensatie, is vastgesteld op basis van kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming, die zodanig met middelen is uitgerust dat zij aan de vereisten van de openbare dienst kan voldoen;
- l) wetenschappelijk onderzoeksbureau SEO Economisch Onderzoek heeft bevestigd dat de Veerverbinding kwalificeert als een DAEB en dat bij vaststelling van onderhavig besluit aan alle Altmark-criteria is voldaan (zie **bijlage 2**);

BESLUIT

- de Veerverbinding aan te wijzen als DAEB;
- Veerdienst Gorinchem, gevestigd aan Stadhuisplein 1, 4205 AZ te Gorinchem aan te wijzen als uitvoerder van de Veerverbinding voor de periode van 1 juli 2013 tot 1 april 2017 waarbij de verplichtingen gelden zoals hierna omschreven;
- de parameters voor vaststelling van de hoogte van de compensatie uiteen te zetten;
- budget ter beschikking te stellen aan de Veerdienst Gorinchem ter hoogte van EUR 1.325.491,--;
- de wijze van definitieve vaststelling van de compensatie vast te stellen, op dusdanige wijze dat overcompensatie wordt voorkomen.

1 Uitvoering Veerverbinding

- 1.1 De Veerdienst Gorinchem verkrijgt hierbij het recht de Veerverbinding gedurende de looptijd van dit besluit uit te voeren waarbij de betreffende verplichtingen gelden zoals omschreven in dit besluit.
- 1.2 De Veerverbinding wordt uitgevoerd met twee vaartuigen, te weten Gorinchem X en XI, dan wel vervangende vaartuigen van gelijke kwaliteit.
- 1.3 De Veerdienst Gorinchem waarborgt dat de Veerverbinding van kwalitatief hoogwaardig niveau is, zodat deze aantrekkelijk is voor gebruiken door de potentiële reizigers.
- 1.4 De vaartuigen dienen veilig en goed toegankelijk te zijn.

2 Looptijd

- 2.1 De Veerdienst Gorinchem verricht de exploitatie van de Veerverbinding van 1 juli 2013 tot 1 april 2017.

3 Vervoergebied

- 3.1 Het beoogde vervoergebied betreft het gebied zoals aangeduid op **bijlage 3 - overzichtskaart "vervoergebied"**.

4 Vervoerplan en dienstregeling

- 4.1 De Veerdienst Gorinchem stelt een vervoerplan en een, daaruit voortvloeiende, dienstregeling op.
- 4.2 Het vervoerplan omvat in elk geval:
  - Overzicht van de verbindingen, inclusief frequenties en bedieningsperioden bij start van de exploitatie en gedurende het eerste jaar;
  - Concept dienstregeling voor het eerste exploitatiejaar;
  - Overzicht van de verbindingen, inclusief frequenties en bedieningsperioden voor het tweede en derde jaar.

- 4.3 Voor het eerste exploitatiejaar zal de Veerdienst Gorinchem te varen volgens de dienstregeling zoals opgenomen in de begroting.
- 4.4 Het vervoerplan kan jaarlijks worden geëvalueerd. Dit kan leiden tot aanpassing van de dienstregeling, verbindingen en voorzieningenniveau.
- 4.5 Indien de Veerdienst Gorinchem de dienstregeling wenst te wijzigen, beoordeelt de gemeente Gorinchem de voorgestelde dienstregeling onder meer op basis van de volgende beoordelingscriteria:
  - 4.5.1 of wordt voldaan aan de bepalingen van onderhavig besluit;
  - 4.5.2 of de voorstellen tot een verbetering leiden ten opzichte van de voorgaande situatie;
  - 4.5.3 of de Veerdienst Gorinchem voldoende afstemming heeft gepleegd met veerdienst Gorinchem-Woudrichem-Loevestein met het oog op goede onderlinge aansluitingen
  - 4.5.4 of de voorstellen afdoende zijn gemotiveerd en onderbouwd, in het bijzonder indien de Veerdienst Gorinchem wil afwijken van een advies van een betrokken gemeente.

5 Capaciteit

- 5.1 De Veerdienst Gorinchem biedt een vervoergarantie. Dit houdt in dat voldoende capaciteit geboden wordt zodat iedereen die zich op de aanlegplaatsen bevindt en aangeeft met de desbetreffende vaart te willen reizen, ook daadwerkelijk vervoerd kan worden.
- 5.2 Het aantal fietsen dat per afvaart kan worden vervoerd dient gelijk te zijn aan minimaal 50% van de zitplaatscapaciteit.

6 Dienstregeling

Gebruiksvriendelijkheid

- 6.1 De dienstregeling wordt zodanig opgesteld dat deze voor de reiziger eenvoudig is te begrijpen, te gebruiken en te onthouden. Dit betekent onder andere een eenduidige en logische lijnvoering, vaste patroontijden en herkenbare frequenties.
- 6.2 Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gelijke patroontijden in tijdvakken met gelijke frequenties, en is het vertrektijdstip van de laatste afvaart op dagen met gelijke bedieningstijden zoveel mogelijk hetzelfde.
- 6.3 Er dient bij het opstellen van de dienstregeling zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met aansluitingen op het overige openbaar vervoer.

Betrouwbaarheid

- 6.4 De Veerdienst Gorinchem is verplicht de gepubliceerde dienstregeling strikt uit te voeren.

- 6.5 Van een stipte uitvoering is sprake wanneer er, ten opzichte van de gepubliceerde dienstregeling:
- 6.5.1 niet te vroeg vertrokken wordt;
  - 6.5.2 90% van de ritten maximaal 3 minuten vertrekt na het tijdstip zoals vermeld in de gepubliceerde dienstregeling;
  - 6.5.3 maximaal 1 % van het totaal in de dienstregeling vermelde ritten per kalendermaand uitvalt.
- 6.6 Indien het varen wordt bemoeilijkt of belemmerd, althans niet overeenkomstig de dienstregeling kan plaatsvinden door: mist, storm, excessief drukke scheepsbewegingen, ijsgang, of extreem hoge of lage waterstanden, is de exploitant niet verplicht uit te varen.
- 7 Veiligheid**
- 7.1 De Veerdienst Gorinchem draagt zorg voor fysiek veilig vervoer.
- 7.2 De Veerdienst Gorinchem zorgt voor veilig, goed onderhouden materieel en veilig vaargedrag van personeel.
- 7.3 De Veerdienst Gorinchem is verantwoordelijk voor de sociale veiligheid op de vaartuigen en dient ervoor te zorgen dat reizigers en personeel zich veilig voelen tijdens de vaart. Dit betekent in elk geval dat:
- 7.3.1 de exploitatie en uitvoering van het vervoer over water, voldoet aan de geldende nautische wet en regelgeving;
  - 7.3.2 de nautische veiligheid altijd in acht wordt genomen.
- 8 Herkenbaarheid**
- 8.1 De exploitant zorgt ervoor dat de vaartuigen een hoogwaardige uitstraling hebben en duidelijk herkenbaar zijn als bestemd voor vervoer over water.
- 8.2 De vaartuigen zijn voorzien van een duidelijke aanduiding van de reisbestemming die vanuit de vertrekplaats of aankomstplaats voor de passagiers goed zichtbaar is.
- 8.3 De vaartuigen dragen op een voor de reiziger zichtbare plek de naam van de Veerdienst Gorinchem.
- 8.4 In de vaartuigen wordt de reisbestemming en de te volgen routen (met de aanlegplaatsen die worden aangedaan) aangegeven.
- 8.5 Het personeel dat aanwezig is op de vaartuigen is herkenbaar door het dragen van representatieve, verzorgde en uniforme bedrijfskleding.

9 Toegankelijkheid

- 9.1 De vaartuigen dienen voor een ieder toegankelijk te zijn.
- 9.2 Het personeel biedt – voor zover nodig – de reizigers hulp bij het in- en uitstappen.
- 9.3 Reizigers kunnen hun fiets meenemen. Ieder vaartuig biedt daartoe plaats. Het aantal fietsen dat per afvaart kan worden vervoerd dient gelijk te zijn aan minimaal 50% van de zitplaatscapaciteit.
- 9.4 De vaartuigen zijn goed en gemakkelijk toegankelijk voor reizigers met een auditieve, visuele of licht motorische beperking en voor reizigers met bagage, kinderwagen of rollator.
- 9.5 De vaartuigen zijn goed en gemakkelijk toegankelijk zijn voor reizigers in een rolstoel. Dat wil zeggen dat een reiziger in een rolstoel zonder hulp van een begeleider en bij voorkeur zonder hulp van het personeel op en vanaf het vaartuig kan komen, en in het vaartuig tenminste een plaats beschikbaar is waar een rolstoel kan staan.
- 9.6 De vaartuigen zijn toegankelijk voor reguliere voertuigen van minder validen, niet zijnde een auto met snelheidsbeperking.

10 Tarieven en voorwaarden

Tarieven en vervoerbewijzen

- 10.1 Gedurende de looptijd van onderhavig besluit dienen de reizigerstarieven zo laag mogelijk te worden gehouden. De tarieven die worden gehanteerd zijn in elk geval niet hoger dan de tarieven zoals opgenomen in de begroting.
- 10.2 De Veerdienst Gorinchem is vrij om daarnaast andere kaartsoorten te introduceren en deze voor te stellen aan de gemeente.

Verkrijgbaarheid van vervoerbewijzen

- 10.3 De Veerdienst Gorinchem zorgt voor de tijdige bekendmaking van de kaartsoorten, de tarieven, de wijze van verkrijging en de overige voorwaarden.
- 10.4 De Veerdienst Gorinchem stelt reizigers in staat om, in elk geval aan boord van de voor de dienstregeling in te zetten schepen, een vervoerbewijs te kopen.

Vervoervoorwaarden

- 10.5 De exploitant dient op de met reizigers te sluiten vervoersovereenkomsten de Algemene Voorwaarden Veerdiensten Gemeente Gorinchem van toepassing te verklaren.

11 Informatie en communicatie

Reisinformatie

- 11.1 De Veerdienst Gorinchem is verantwoordelijk voor het bieden van adequate reisinformatie betreffende de Veerverbinding.
- 11.2 De Veerdienst Gorinchem stelt de informatie beschikbaar op papier en via internet.

- 11.3 De Veerdienst Gorinchem zorgt ervoor dat de reizigersinformatie op alle aanlegplaatsen wordt gegeven, en dat deze informatie actueel en correct is. De reisinformatie bevat in elk geval:
- 11.3.1 de naam van de aanlegplaats;
  - 11.3.2 de lijnen die de betreffende aanlegplaats aandoen, hun eindbestemming en de tussengelegen aanlegplaatsen;
  - 11.3.3 een vertrekstaat met een volledig overzicht van de vertrektijden.
- 11.4 Dienstregelingsfolders en losse overzichtskaarten worden op verzoek gratis aan reizigers beschikbaar gesteld. Dit informatiemateriaal is het hele jaar door in voldoende mate beschikbaar.
- 11.5 Een eventuele nieuwe dienstregeling wordt ten minste twee weken voor de ingangsdatum gepubliceerd. Op de dienstregelingsinformatie wordt de geldigheidsperiode vermeld.
- 11.6 De Veerdienst Gorinchem draagt zorg voor een adequate informatievoorziening ten behoeve van de (potentiële) reizigers in het geval van eventuele (on)voorzieningsverstoringen.

Klantcontact

- 11.7 De Veerdienst Gorinchem biedt een klantcontact aan waar reizigers zowel telefonisch (tegen normaal (inter)lokaal tarief), per post als per e-mail terecht kunnen met vragen, opmerkingen en klachten. Dit klantcontact is op werkdagen gegarandeerd en bereikbaar van 9:00 uur 's ochtends tot 17:00 uur 's middags.

12 Klachtenregeling reizigers

- 12.1 De Veerdienst Gorinchem hanteert de klachtenregeling wordt verwezen naar artikel 8 van de Algemene voorwaarden Veerdiensten gemeente Gorinchem, versie 001/ revisie: 11-03-03-002/1-04-04/ 2-02-06.

13 Rapportage en controle

- 13.1 Ten minste tweemaal per jaar, conform planning en control cyclus van de gemeente, dient de Veerdienst Gorinchem de gemeente Gorinchem schriftelijk te rapporteren over de vervoerprestaties.
- 13.2 Ten minste eenmaal per jaar wordt de volgende informatie verstrekt:
- 13.2.1 een duidelijk overzicht dienen de vervoersaantallen en vervoeropbrengsten per week te worden, onderverdeeld naar kaartsoort;
  - 13.2.2 vermelding van momenten waarop niet overeenkomstig de vigerende dienstregeling gevaren is en wat de oorzaak daarvan is geweest;
  - 13.2.3 vermelding van incidenten;
  - 13.2.4 vermelding van de wijze waarop het vervallen van afvaarten aan passagiers gecommuniceerd is;
  - 13.2.5 vermelding van het aantal (niet) gevaren vaaruren.

- 13.3 De Veerdienst Gorinchem is verplicht mee te werken aan controles door de gemeente Gorinchem op de naleving van de verplichtingen ingevolge onderhavig besluit.
- 13.4 De Veerdienst Gorinchem stelt de informatie zoals benoemd in dit artikel, alsmede alle overige informatie die benodigd is voor de beoordeling van de juiste uitvoering van de verplichtingen en voor het verkrijgen van inzicht in de kosten en prestaties van de verrichte prestaties kosteloos ter beschikking aan de gemeente Gorinchem.

14 Infrastructuur

- 14.1 De Veerdienst Gorinchem kan gebruik maken van de voor de uitvoering van de Veerverbinding benodigde infrastructuur.
- 14.2 De Veerdienst Gorinchem meldt gebreken, storingen of vernielingen aan infrastructuur onverwijld aan de verantwoordelijke infrabeheerder.
- 14.3 Indien de Veerdienst Gorinchem structurele knelpunten ervaart als gevolg van infrastructuur die benodigd is voor de uitvoering van de Veerdienst Gorinchem, dan meldt hij dit aan de gemeente en aan de verantwoordelijke infrabeheerder.

15 Begroting

- 15.1 De Veerdienst Gorinchem heeft een meerjarenbegroting opgesteld voor de duur van de Veerverbinding zoals aangehecht in bijlage 1.
- 15.2 SEO heeft gecontroleerd of de kosten van de Veerdienst Gorinchem, zoals deze is vastgelegd in de meerjarenbegroting, gelijk is aan de kosten van een gemiddelde onderneming in de betrokken sector en constateert dat dit het geval is.

16 Parameters van de compensatie

- 16.1 De compensatie die de Veerdienst Gorinchem verkrijgt is niet hoger dan hetgeen nodig ter dekking van de nettokosten van de uitvoering van de Veerverbinding, met inbegrip van een eventuele redelijke winst.
- 16.2 De nettokosten van de Veerverbinding worden berekend door de totale kosten die zijn toe te rekenen aan het verrichten van de Veerverbinding, zijnde de directe kosten alsmede een passende bijdrage in de indirecte kosten die gemeenschappelijk zijn voor zowel de uitvoering van de Veerverbinding als de verrichting van andere activiteiten voor de Veerdienst Gorinchem, te verminderen met (i) de netto-inkomsten uit de exploitatie van de Veerverbinding en (ii) overige inkomsten en opbrengsten die gerelateerd zijn aan de Veerverbinding.
- 16.3 De kostenposten die voor compensatie in aanmerking komen en de wijze van berekening van de betreffende kostenposten zijn opgenomen in de begroting.

17 Ter beschikking stelling budget

17.1 Aan de Veerdienst Gorinchem zal aan het begin van elk jaar budget ter beschikking worden gesteld ter hoogte van de volgende bedragen:

17.1.1 een bedrag van EUR 169.748 voor 2013;

17.1.2 een bedrag van EUR 347.270 voor 2014;

17.1.3 een bedrag van EUR 354.698 voor 2015;

17.1.4 een bedrag van EUR 361.714 voor 2016;

17.1.5 een bedrag van EUR 92.061 voor 2017.

18 Definitieve compensatie en controle

18.1 De Veerdienst Gorinchem ontvangt voor de verrichting van de Veerverbinding een definitieve compensatie ter hoogte van de werkelijk gemaakte nettokosten en eventueel een redelijke winst berekend volgens de in paragraaf 16 aangeduide parameters.

18.2 De definitieve compensatie wordt bepaald bij de vaststelling van de jaarrekening.

18.3 Indien de realisatie van uitgaven en inkomsten substantieel afwijkt ten opzichte van de begroting dient dit te worden toegelicht.

18.4 Indien bij de vaststelling van de definitieve compensatie blijkt dat de werkelijke kosten van de activiteiten lager zijn dan begroot, althans lager dan het voorschot dat voor het betreffende jaar is uitgekeerd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 18 zal de definitieve compensatie dienovereenkomstig lager worden vastgesteld en dient het te veel uitgekeerde bedrag aan de gemeente te worden overgemaakt.

19 Tussentijdse informatieplicht

19.1 Zodra zich omstandigheden (kunnen) voordoen of hebben voorgedaan die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de (definitieve) compensatie, dient de Veerdienst Gorinchem de gemeente daarvan direct op de hoogte te stellen.

19.2 Omstandigheden die aanleiding kunnen zijn voor een melding zijn onder meer:

19.2.1 het niet uitvoeren of vertraagd uitvoeren van bovengenoemde prestaties uit het de begroting (inclusief dienstregeling);

19.2.2 het niet realiseren van de in de meerjarenbegroting voorziene bijdragen van derden, inclusief subsidies van andere overheden;

19.2.3 het uitvoeren van in de meerjarenbegroting niet omschreven activiteiten, waardoor de publieke taakopdracht gewijzigd moet worden, dan wel een melding bij een toezichthouder gedaan moet worden.

20 Boekhouding

- 20.1 De Veerdienst Gorinchem voorkomt te allen tijde kruissubsidiëring van commerciële activiteiten met publieke middelen.
- 20.2 De Veerdienst Gorinchem voert voor de Veerverbinding een gescheiden financiële boekhouding.
- 20.3 De Veerdienst Gorinchem dient te beschikken over een AO/IC-systeem.
- 20.4 Binnen de boekhouding van de Veerdienst Gorinchem wordt een boekhoudkundige scheiding aangebracht van kosten en inkomsten verbonden aan publieke, respectievelijk private activiteiten. Kostenallocatie dient plaats te vinden volgens een algemeen aanvaarde, consequent toegepaste methode van boekhouding.
- 20.5 De Veerdienst Gorinchem zorgt voor goede dossiervorming en de aanwezigheid van facturen en bewijsstukken van de gedane uitgaven en verkregen inkomsten.
- 20.6 Uit de administratie van de Veerdienst Gorinchem dienen de gewerkte uren te blijken van zowel varend personeel als kantoorpersoneel.
- 20.7 Alle kosten en opbrengsten dienen, op grond van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen inzake kostprijsadministratie, correct te worden toegerekend.
- 20.8 De Veerdienst Gorinchem dient haar administratie zodanig in te richten dat een onafhankelijk accountant in staat is een goedkeurende verklaring af te geven.
- 20.9 Het format van de ingediende en goedgekeurde begroting en kostenverdeelstaat dient tevens gehanteerd te worden in de financiële verantwoording/ jaarrekening. De kostenverdeelstaat valt binnen de reikwijdte van de accountantsverklaring.
- 20.10 De accountant dient vast te stellen dat verantwoorde kosten voldoen aan eisen van financiële rechtmatigheid.
- 20.11 De Veerdienst Gorinchem bewaart de gehele boekhouding tot ten minste vijf jaar na einde van het boekjaar waarin de verleende compensatie wordt gebruikt.

Bezwaar

Rechtstreeks belanghebbenden, die het met dit besluit niet eens zijn, kunnen schriftelijk bezwaar maken binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit.

Het bezwaarschrift moet voorzien zijn van een handtekening, naam en adres, datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de reden waarom de indiener het met dat besluit niet eens is.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan:

Gemeente Gorinchem,
Juridische Zaken: Commissie voor de bezwaarschriften
Postbus 108
4200 AC Gorinchem

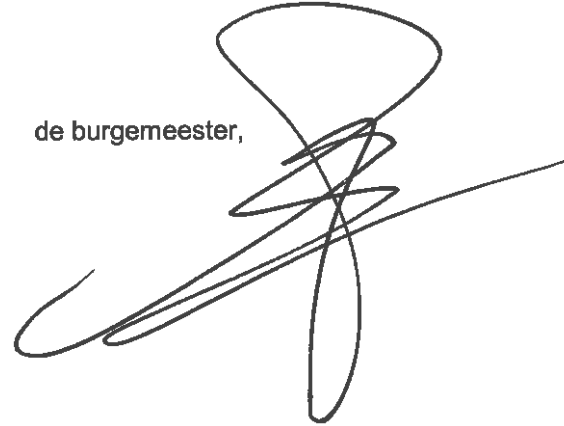
Wij verzoeken u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.
Het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie is bereikbaar op telefoonnummer (0183) 65 93 44, faxnummer (0183) 63 05 40.

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gorinchem,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlagen

Bijlage 1	Begroting
Bijlage 2	SEO rapport van juni 2013
Bijlage 3	Overzichtskaat "vervoergebied"
Bijlage 4	Voorgenomen Besluit

Meerjarenbegroting 2013-2017

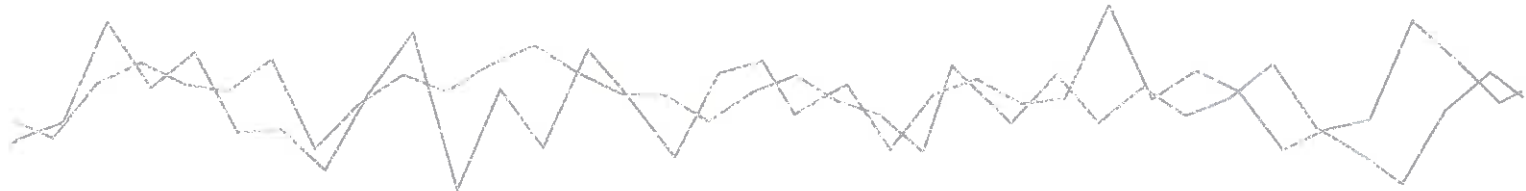
Meerjarenbegroting	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Aantal maanden</i>	6	12	12	12	3
<i>Aantal DRU</i>	3.204	6.407	6.407	6.407	1.602
A Personeelskosten	€ 250.521	€ 513.569	€ 526.408	€ 539.568	€ 138.264
Salariskosten ca.	€ 109.071	€ 223.596	€ 229.186	€ 234.916	€ 60.197
Ingehuurd personeel	€ 141.450	€ 289.973	€ 297.222	€ 304.652	€ 78.067
B Brandstofkosten	€ 150.923	€ 309.392	€ 317.126	€ 325.055	€ 83.295
C Kapitaallasten	€ 60.949	€ 120.248	€ 118.599	€ 116.949	€ 28.825
Afschrijvingskosten	€ 20.621	€ 41.243	€ 41.243	€ 41.243	€ 10.311
Rentekosten	€ 40.328	€ 79.006	€ 77.356	€ 75.706	€ 18.514
D Overige kosten	€ 39.497	€ 80.969	€ 82.993	€ 85.068	€ 21.799
Verzekering	€ 13.240	€ 27.141	€ 27.819	€ 28.515	€ 7.307
Reparatie / onderhoud vaartuig	€ 16.154	€ 33.115	€ 33.943	€ 34.791	€ 8.915
Huisvesting	€ 2.704	€ 5.543	€ 5.682	€ 5.824	€ 1.492
Overige exploitatiekosten	€ 1.616	€ 3.312	€ 3.395	€ 3.479	€ 892
Overige goederen en diensten	€ 5.784	€ 11.858	€ 12.154	€ 12.458	€ 3.192
Totaal lasten	€ 501.890	€ 1.024.177	€ 1.045.126	€ 1.066.639	€ 272.183
H Opbrengst veergelden	€ 105.282	€ 221.142	€ 232.564	€ 244.911	€ 64.568
I Bijdragen oevergemeenten	€ 251.934	€ 513.689	€ 523.215	€ 532.382	€ 135.279
Werkendam en Hardinxveld	€ 82.186	€ 166.419	€ 168.517	€ 170.667	€ 43.218
- vast	€ 40.936	€ 83.919	€ 86.017	€ 88.167	€ 22.593
- extra bij tekort > € 150.000	€ 41.250	€ 82.500	€ 82.500	€ 82.500	€ 20.625
Gorinchem	€ 169.748	€ 347.270	€ 354.698	€ 361.714	€ 92.061
- vast	€ 53.582	€ 109.843	€ 112.589	€ 115.404	€ 29.572
- extra bij tekort > € 150.000	€ 33.750	€ 67.500	€ 67.500	€ 67.500	€ 16.875
- saldo	€ 82.416	€ 169.927	€ 174.609	€ 178.811	€ 45.614
J Bijdragen provincies	€ 144.674	€ 289.347	€ 289.347	€ 289.347	€ 72.337
Totaal baten	€ 501.890	€ 1.024.177	€ 1.045.126	€ 1.066.639	€ 272.183
K Nadellig exploitatiesaldo	0	0	0	0	0

Amsterdam, juni 2013
In opdracht van de Gemeente Gorinchem

Toets Altmark-criteria

**Veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem –
Sleeuwijk**

P. Compernelle
A.J.M. van der Voort
T. Smits

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is geïntegreerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2013-29

Conclusie

De gemeente Gorinchem heeft de veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleenwijk aangemerkt als Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB). De gemeente Gorinchem is voornemens de interne veerdienst van Gorinchem aan te wijzen als de uitvoerder voor deze veerverbinding. Dit besluit staat onder andere beschreven in het voorgenomen “Besluit toekenning dienstverplichting” dd. 6 juni 2013.

De gemeente Gorinchem heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd na te gaan of het Voorgenomen Besluit tot verlening van een compensatie voor de verrichting van de veerverbinding voldoet aan de zogenoemde Altmark-criteria. Deze criteria beoordelen of zo'n compensatie al dan niet leidt tot staatssteun.

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de ervaring van SEO met financieel-economische analyses voor andere openbaarvervoersdiensten, waaronder openbaar vervoer over water. Zodoende heeft SEO een goed beeld van de kosten en kostenstructuren van andere veerdiensten, waarmee de kosten van de veerdienst Gorinchem vergeleken kunnen worden.

SEO concludeert op basis van de meerjarenbegroting 2013 – 2017 van de veerdienst Gorinchem, zoals bijgevoegd bij het Voorgenomen Besluit, dat de compensatie voor het uitvoeren van de DAEB door de veerdienst Gorinchem voldoet aan alle vier de Altmark-criteria.

1. De veerdienst Gorinchem is daadwerkelijk belast met de uitvoering van een DAEB en de betreffende verplichtingen zijn duidelijk afgebakend in het Voorgenomen Besluit;
2. De parameters op basis waarvan de compensatie wordt berekend, zijn vooraf op objectieve en doorzichtige wijze vastgesteld (zie bijlage van het Voorgenomen Besluit);
3. De compensatie is niet hoger dan nodig om de kosten van de uitvoering van de DAEB geheel of gedeeltelijk te dekken, rekening houdend met de opbrengsten (reizigersopbrengsten en bijdragen provincies en oevergemeenten);
4. De compensatie is vastgesteld op basis van de kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming (GGBO), die zodanig met middelen is uitgerust dat zij aan de vereisten van de openbare dienst kan voldoen, zou hebben gemaakt om de dienst uit te voeren (rekening houdend met de opbrengsten en een redelijke winst). Dat blijkt uit een vergelijking van de kosten per dienstregeluur (DRU) van de veerdienst Gorinchem met andere Nederlandse veerdiensten.

Inhoudsopgave

Conclusie	 i
1 Inleiding	 1
2 Altmark-criterium 1	 3
3 Altmark-criterium 2	 5
4 Altmark-criterium 3	 11
5 Altmark-criterium 4	 15
Bijlage A Meerjarenbegroting 2013-2017	 17
Bijlage B Parameters	 19
Bijlage C Toets GGBO	 27

1 Inleiding

De gemeente Gorinchem heeft de veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk aangemerkt als Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB). De gemeente is voornemens de veerverbinding voor de periode 1 juli 2013 tot 1 april 2017 te laten verrichten door de eigen gemeentelijke veerdienst. De gemeente heeft SEO Economisch Onderzoek (SEO) gevraagd de totstandkoming van de exploitatiebijdrage (zowel procedureel als materieel) te toetsen aan het Europees staatssteunrecht. Voor deze analyse heeft SEO gebruik gemaakt van de ‘Meerjarenbegroting Veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk, 1 juli 2013 – 1 april 2017’ (hierna: de meerjarenbegroting) en het “Besluit toekenning dienstverplichting” dd. 6 juni 2013 (hierna: het Voorgenomen Besluit)¹.

In het Altmark-arrest van 2003 heeft het Hof van Justitie bepaald dat het verlenen van een compensatie voor het uitvoeren van een DAEB geen verboden steunmaatregel is als aan een aantal cumulatieve voorwaarden is voldaan.² Deze voorwaarden zijn:

1. De begunstigde onderneming is daadwerkelijk belast met de uitvoering van een DAEB en de betreffende verplichtingen zijn duidelijk afgebakend;
2. De parameters op basis waarvan de compensatie wordt berekend, zijn vooraf op objectieve en doorzichtige wijze vastgesteld;
3. De compensatie is niet hoger dan nodig om de kosten van de uitvoering van de DAEB geheel of gedeeltelijk te dekken, rekening houdend met de opbrengsten en een redelijke winst;
4. Als geen gebruik is gemaakt van een openbare aanbestedingsprocedure om een uitvoerder van de DAEB te selecteren, dient de compensatie te worden vastgesteld op basis van de kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming (GGBO), die zodanig met middelen is uitgerust dat zij aan de vereisten van de openbare dienst kan voldoen, zou hebben gemaakt om de dienst uit te voeren (rekening houdend met de opbrengsten en een redelijke winst).

Van belang is aan te merken dat het onderzoek dat SEO heeft uitgevoerd geen juridische beoordeling betreft, maar een economische analyse. Voor het onderzoek is onder meer gebruik gemaakt van door de gemeente ter beschikking gestelde informatie. Op deze gegevens is geen werk uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of *due diligence*. SEO kan derhalve niet verantwoordelijk worden gehouden voor fouten of omissies in deze informatie.

---

¹ Zie bijlage A voor het overzicht van de meerjarenbegroting en bijlage B voor de onderliggende parameters.
² C-280/00, HvJEG 24 juli 2003, JUR 2003, p. I-7747 (Altmark Trans)

2 Altmark-criterium 1

Het eerste criterium houdt in dat de begunstigde onderneming daadwerkelijk is belast met de uitvoering van een DAEB, en dat de betreffende verplichtingen duidelijk zijn afgebakend.

Een DAEB wordt omschreven als een dienst waarmee algemeen economisch belang is gemoeid en die zonder steun niet zou worden verricht.³ Er bestaat geen algemene, eenduidige juridische definitie van DAEB's en dus ook geen omschrijving van welke diensten wel, en welke niet als DAEB kunnen worden getypeerd. Wel wordt openbaar vervoer over het spoor, de weg of het water in de Europese regelgeving en in de jurisprudentie als DAEB behandeld.⁴

In het geval van de onderhavige veerverbinding heeft de rechtbank Rotterdam in een uitspraak van 28 maart 2013 (LJN: BZ 5824) geoordeeld dat de aanwijzing van de veerverbinding als DAEB voldoende gemotiveerd is. Er is sprake van een DAEB aangezien de veerverbinding, met inbegrip van een vooraf vastgestelde, en door de gemeente Gorinchem goedgekeurde, tariefstructuur en dienstregeling, niet door een marktpartij zou kunnen worden ingevuld zonder dat er van overheidswege een exploitatiebijdrage moet worden geleverd. Kortom, als de veerdienst, met de eisen die de overheid stelt (waaronder voor tarieven en kwaliteit), niet rendabel is zonder overheidsbijdrage.

Dit blijkt uit de meerjarenbegroting voor juli 2013 tot april 2017 (zie bijlage A). Met in acht name van de vooraf vastgestelde, en door de gemeente Gorinchem goedgekeurde, tariefstructuur en dienstregeling blijkt dat de begrote marktopbrengsten van de veerverbinding slechts een beperkt aandeel van de begrote kosten van de exploitatie van de veerdienst dekken (oplopend van 21 procent in 2013 naar 24 procent in 2017). Hierdoor is een rendabele exploitatie zonder overheidsbijdrage, en onder dezelfde voorwaarden voor dienstverlening en tarieven, geenszins mogelijk. Er is aldus sprake van een DAEB waarvoor een overheidsbijdrage toegestaan is.

Het Voorgenomen Besluit wijst de Veerdienst Gorinchem aan als uitvoerder van de DAEB. Dit besluit bevat heldere omschrijvingen van de verplichtingen die worden gesteld aan de betreffende veerverbinding, waaronder de schepen die worden ingezet, de capaciteit, veiligheid, toegankelijkheid, etc. Op basis van de dienstregeling die bij de meerjarenbegroting is toegevoegd, zijn ook de route en oeverpunten, de vaartijden en frequenties bekend.

Er kan daarom geconcludeerd worden dat met het Voorgenomen Besluit voldaan wordt aan het eerste criterium van het Altmark-arrest.

³ Artikel 106, lid 2 Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).
⁴ In de jurisprudentie wordt de exploitatie van niet-rendabele vervoerstrajecten als DAEB aangemerkt (zie bijvoorbeeld de Europese Commissie C66/86 Ahmed Saeed Flugreisen en C-280/00 Altmark).

3 Altmark-criterium 2

Het tweede Altmark criterium luidt dat de parameters op basis waarvan de compensatie wordt berekend, vooraf op objectieve en doorzichtige wijze moeten zijn vastgesteld.

In het Voorgenomen Besluit worden algemene parameters genoemd die de hoogte van de compensatie bepalen, waaronder de schepen waarmee de DAEB moet worden uitgevoerd (Gorinchem X en Gorinchem XI) en de duur van de periode waarin de DAEB moet worden uitgevoerd (van 1 juli 2013 tot 1 april 2017). Ten behoeve van het Voorgenomen Besluit is een model opgesteld waarin alle parameters duidelijk zijn weergegeven. Er is daarbij onderscheid gemaakt tussen de parameters aan de kostenkant, parameters aan de opbrengstenkant en de dienstregeling. Een uitgebreid overzicht van deze parameters is te vinden in Bijlage B.

Dienstregeling

Tabel 3.1 laat de dienstregeling zien op basis waarvan de meerjarenbegroting is opgesteld (zie bijlage B voor een uitgebreide dienstregeling). In totaal worden er per jaar 6.407 dienstregeluren (DRU) aangeboden⁵. Op basis van deze dienstregeling en de schepen waarmee de dienstregeling dient te worden uitgevoerd, wordt vervolgens aan de hand van de parameters aan de kosten- en opbrengstenkant berekend wat de totale kosten en totale opbrengsten zijn, als ook het verschil daartussen waaruit de te verlenen compensatie voortvloeit.

Tabel 3.1 Dienstregeluren (DRU's)

Traject	Aantal afvaarten per dag					Totaal	
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	Afvaarten per jaar	totaal DRU's
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	12.810	1.281
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	12.736	3.396
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	12.975	1.730
Totaal						38.521	6.407

Bron: www.veerdienstgorinchem.nl

Parameters kostenkant

Aan de kostenkant wordt onderscheid gemaakt tussen de personeelskosten, de brandstofkosten, de kapitaallasten en de overige kosten. De parameters hiervan worden in tabel 2 weergegeven (zie bijlage B voor een uitgebreider overzicht van deze parameters). De parameters van de personeelskosten zijn de inzet van schippers, de inzet van matrozen, de inzet van overig personeel (administratief en coördinerend). De brandstofkosten worden bepaald door het verbruik en de inzet van de schepen: de kleinere Gorinchem X en de grotere Gorinchem XI. De kapitaallasten

⁵ Op basis van de dienstregeling, die gepubliceerd wordt op de website www.veerdienstgorinchem.nl, wordt het aantal vaarten per jaar berekend (365 dagen, 52 weken). Door vervolgens rekening te houden met de overtochtijd (minuten) worden de dienstregeluren berekend.

worden bepaald door het rentepercentage op de lening van de voor deze dienstregeling ingezette schepen en de afschrijvingstermijn van die schepen. De overige kosten omvatten kosten als verzekeringen, huisvestingskosten en onderhoudskosten zoals vastgesteld door de gemeente Gorinchem.

Tabel 3.2 Parameters kostenkant (gegeven dienstregeling en schepen)

Parameters Kosten	
Toepassing aanwijzingsbesluit	Aantal maanden dat in het aanwijzingsbesluit wordt opgenomen
Personeel	Aantal schippers (fte) Aantal matrozen (fte) Coördinerend en administratief personeel (fte)
Brandstofkosten	Uurverbruik Gorinchem X (in liters) Uurverbruik Gorinchem XI (in liters) Inzet schepen
Kapitaallasten	Rentepercentage lening schepen Afschrijvingstermijn Gorinchem X Afschrijvingstermijn Gorinchem XI
Overige kosten	Verzekering 2013 Reparatie / onderhoud vaartuig 2013 Huisvesting 2013 Overige exploitatiekosten 2013 Overige goederen en diensten 2013

Bron: Meerjarenbegroting

Op basis van de parameters zoals beschreven in tabel 3.2, worden de kosten van de veerverbinding in de meerjarenbegroting als volgt berekend.

Personeelskosten

Het aantal bemanningsleden dat vereist is voor de uitvoering van de dienstregeling, vloeit voort uit toepasselijke regelgeving. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu vereist dat er naast een schipper ook een matroos op de (snelle) veerboten aanwezig is. Gegeven de dienstregeling zijn er 9 tot 10 fte personeel (over het gehele jaar) vereist⁶. In de meerjarenbegroting zijn 3 fte schipper in vaste dienst opgenomen, en 3 fte schipper en 4 fte matroos ingehuurd personeel. De schippers en matrozen worden beloond conform de Nautische CAO van SwetsODV. Het coördinerende en administratieve personeel van de Veerdienst Gorinchem wordt via een verdeelsleutel aan de DAEB-activiteit toegekend; in totaal wordt 0,53 fte administratief en coördinerend personeel aan

⁶ Bij een 6.407 dienstregeluren dient er dus ten minste 12.814 uren (schipper en matroos, 2x 6.407) personeel beschikbaar te zijn om de dienstregeling uit te voeren. Om te berekenen hoeveel fte personeel hiervoor vereist is, zijn gegevens nodig over de voorbereidings- en afsluitingstijd (inclusief administratieve handelingen) en de CAO van de Veerdienst Gorinchem. De CAO bevat gegevens over het netto aantal uren dat een werknemer per jaar maakt; ondanks dat de werknemers van Veerdienst Gorinchem een contract hebben voor 36 uur per week, zullen zij vanwege vakantie en dergelijke niet 1.877 per jaar (365/7 * 36) ingezet kunnen worden. De veerdienst Gorinchem sluit aan bij de Nautische CAO van SwetsODV, waarin 9 feestdagen, 29 vakantiedagen en 1 dag buitengewoon verlof per jaar bij een werkweek van 40 uur zijn opgenomen. Indien wordt uitgegaan van het gemiddelde verzuimpercentage van 4,2 procent (gemiddeld ziekteverzuim 2011, www.cbs.nl), dan bedraagt het aantal beschikbare uren van een fte 1.510 uur per jaar. De voorbereiding- en afsluitingstijd ligt gemiddeld tussen de 10 en 20 procent.

de onderhavige veerverbinding toegerekend. De personeelskosten worden jaarlijks geïndexeerd met 2,5 procent⁷.

Brandstofkosten

De brandstofkosten worden bepaald door het aantal dienstregelingen, het brandstofverbruik van de schepen, de verdeling van de inzet van beide schepen en de brandstofprijzen.

Voor de onderhavige veerverbinding worden twee schepen ingezet: de Gorinchem X en de Gorinchem XI. De Gorinchem XI heeft de grootste capaciteit en wordt op de reguliere dienstregeling ingezet. De Gorinchem X is kleiner en beschikt tevens over voorzieningen zodat de boot kan worden ingezet bij calamiteiten. Deze boot wordt ingezet tijdens de spits. Dit resulteert in 2.078 DRU voor de Gorinchem X en 4.330 voor de Gorinchem XI. Uit interne documenten van de Veerdienst Gorinchem blijkt dat het brandstofverbruik van de Gorinchem X 30 liter gasolie (zwavelvrije 10 ppm) per draaiuur bedraagt en dat van de Gorinchem XI 60 liter⁸.

De meerjarenbegroting is verder gebaseerd op een extra brandstofverbruik van 15 procent in verband met opstarten/afsluiten⁹, onderhoudswerkzaamheden en dergelijke¹⁰. De gasolieprijs van € 0,795 per liter is gebaseerd op de gasoliecirculaire van het Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart (CBRB) voor de periode 1 januari tot en met 26 oktober 2012. De brandstofkosten worden verder jaarlijks geïndexeerd met 2,5 procent.

Kapitaallasten

De kapitaallasten worden bepaald door de investering die is gedaan om de schepen aan te schaffen, het rentepercentage dat betaald wordt voor de lening van deze investering en de afschrijvingstermijn van de schepen. Voor de aanschaf van beide schepen is een aanbestedingsprocedure doorlopen; de aanschafwaarde van de Gorinchem X bedroeg ruim € 1 miljoen en de Gorinchem XI ruim € 1,3 miljoen. Voor de Gorinchem X is een aanschafsubsidie verkregen van € 250.000. De kapitaallasten van dit schip zijn de meerjarenbegroting gebaseerd op de nettokosten, dus de aanschafwaarde minus de aanschafsubsidie¹¹. Op beide leningen wordt een rentepercentage van 4 procent betaald. Tot slot worden beide schepen worden in 50 jaar (lineair) afgeschreven.

⁷ De indexatie hier en bij andere kostenposten is bepaald door de Gemeente Gorinchem. Dit percentage komt overeen met het beeld dat SEO heeft van andere veerdiensten in Nederland.

⁸ Het verbruik van Gorinchem XI is hoger omdat dit vaartuig groter is en meer capaciteit heeft. Bron: Veerdienst Gorinchem.

⁹ De motor verbruikt extra brandstof bij opstarten; daarnaast ligt de boot die begint in Werkendam 's nachts in Gorinchem.

¹⁰ Dit percentage is vastgesteld in overeenstemming met de Veerdienst Gorinchem (mei 2013).

¹¹ Door te rekenen met de netto-investering wordt dubbel telling voorkomen. Het maakt voor de berekening van de compensatie van de gemeente Gorinchem en de beoordeling of er sprake is van overcompensatie per saldo niet uit of de aanschafsubsidie op de investering in mindering wordt gebracht en zodoende met een netto-investering wordt gerekend, of dat de aanschafsubsidie onder de exploitatiebijdrage wordt opgenomen. Omdat de aanschafsubsidie betrekking heeft op de periode waarbinnen de schepen worden afgeschreven, heeft het de voorkeur om met een netto-investering te rekenen.

Overige kosten

De overige kosten omvatten kosten als verzekeringen, huisvestingskosten en onderhoudskosten zoals vastgesteld door de gemeente Gorinchem. Deze worden ook jaarlijks geïndexeerd met 2,5 procent. Uit de verderop beschreven analyse voor Altmark-4 blijkt dat de inschatting van de gemiddelde kosten relatief laag is ten opzichte van andere vergelijkbare veerdiensten.

Parameters opbrengstenkant

Aan de opbrengstenkant wordt onderscheid gemaakt tussen veergelden en exploitatiebijdragen door overheden (zie bijlage B voor een uitgebreider overzicht van deze parameters). De tarieven zijn in het Voorgenomen Besluit opgenomen; tabel 3.3 geeft een overzicht van de reizigerstarieven. De exploitatiebijdragen bestaan uit vaste bijdragen van de provincie Zuid-Holland, de provincie Noord-Brabant, de gemeenten Werkendam en Hardinxveld en de gemeente Gorinchem.

Op basis van deze parameters zijn de inkomsten als volgt berekend.

Reizigersinkomsten

De reizigersinkomsten die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen, zijn berekend op basis de tarieven die zijn weergegeven in tabel 3. Hiervoor is gebruik gemaakt van een gewogen gemiddeld tarief¹². De gerealiseerde reizigersaantallen uit 2012 zijn gebruikt als basis voor de berekeningen in combinatie met groeicijfers uit de businesscase van Grontmij (2008)¹³.

Exploitatiebijdragen

In de meerjarenbegroting zijn de vaste exploitatiebijdragen van de Provincie Zuid-Holland, de Provincie Noord-Brabant, de gemeenten Werkendam en Hardinxveld, en de gemeente Gorinchem weergegeven. De jaarlijkse vaste exploitatiebijdrage van de Provincie Zuid-Holland bedraagt € 161.632 en de jaarlijkse vaste bijdrage van de Provincie Noord-Brabant € 127.715; beide bedragen worden niet jaarlijks geïndexeerd. De bijdragen van de gemeenten Werkendam en Hardinxveld bestaan uit twee delen:

1. De jaarlijkse vaste exploitatiebijdrage van de gemeenten van € 81.872 voor het gehele jaar 2013, die jaarlijks met 2,5 procent wordt geïndexeerd.
2. Een extra vaste bijdrage van € 82.500 indien het tekort op de begroting groter is dan € 150.000.

De gemeente Gorinchem kent dezelfde vaste bijdragen, en daarnaast nog een flexibele bijdrage:

1. De jaarlijkse vaste exploitatiebijdrage van € 107.164 voor het gehele jaar 2013, die jaarlijks met 2,5 procent wordt geïndexeerd.

¹² Voor de berekening van het gemiddelde tarief per traject is de gerealiseerde kaartverkoop uit 2012 als basis genomen. Voor dit jaar is per reiziger bekend met welk type vervoersbewijs werd gereisd. Zo reisde op het traject Gorinchem – Sleuwijk 14 procent met een enkel vervoersbewijs; 16 procent met een enkel vervoersbewijs inclusief fiets; 28 procent met een tienrittenkaart; 23 procent met een tienrittenkaart inclusief fiets, en 20 procent met een jaarabonnement.

¹³ Grontmij (2008). Businesscase Veertaxi Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleuwijk. Referentienummer 254083.rsd.490

2. Een extra vaste bijdrage van € 67.500 indien het tekort op de begroting groter is dan € 150.000.
3. Een flexibele bijdrage die bestaat uit het saldo tussen de totale kosten en de totale opbrengsten (inclusief de overige exploitatiebijdragen).

Zodoende kan geconcludeerd worden dat de parameters op basis waarvan de compensatie wordt berekend vooraf op objectieve en doorzichtige wijze zijn vastgesteld door de Gemeente Gorinchem. Het gaat hierbij om de dienstregeling, de parameters aan de kostenkant en aan de opbrengstenkant (zie Bijlage B).

Tabel 3.3 Tarieven

Tarieven Gorinchem - Sleenwijk		
per persoon	enkel	€ 1,50
per persoon + fiets	enkel	€ 1,70
10 rittenkaart volwassene		€ 8,90
10 rittenkaart volwassene + fiets		€ 10,50
Tarieven Werkendam-Hardinxveld		
per persoon	enkel	€ 1,50
per persoon + fiets	enkel	€ 1,70
10 rittenkaart volwassene		€ 8,90
10 rittenkaart volwassene + fiets		€ 10,50
Tarieven Werkendam/Hardinxveld-Gorinchem/Sleenwijk		
per persoon	enkel	€ 3,00
per persoon + fiets	enkel	€ 3,40
10 rittenkaart volwassene		€ 17,80
10 rittenkaart volwassene + fiets		€ 21,00
Jaarabonnementen (Gorinchem-Sleenwijk)		
Scholieren		€ 255,00
Volwassenen		€ 375,00
Volwassenen + fiets		€ 375,00
Jaarabonnementen (Gorinchem - Werkdam)		
Scholieren		€ 500,00
Volwassenen		€ 750,00
Volwassenen + fiets		€ 885,00

Bron: Meerjarenbegroting

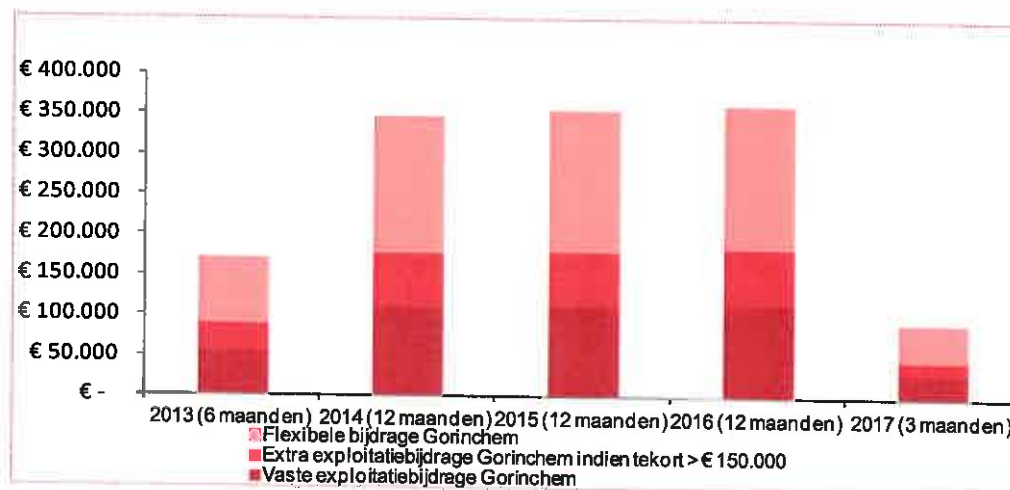
4 Altmark-criterium 3

Het derde Altmark-criterium luidt dat de compensatie niet hoger mag zijn dan nodig om de kosten van de uitvoering van de DAEB geheel of gedeeltelijk te dekken, rekening houdend met de opbrengsten en een redelijke winst.

De totale exploitatiebijdrage van de gemeente Gorinchem bestaat uit de vaste bijdragen die vooraf zijn vastgesteld en een flexibele bijdrage die volgt uit het verschil tussen de totale kosten en de totale opbrengsten (inclusief de overige bijdragen van gemeenten en provincies). Er is geen voorziening opgenomen voor redelijke winst aangezien er geen eigen vermogen is ingebracht in de exploitatie van de Veerdienst Gorinchem. Zodoende kunnen de opbrengsten van de veerdienst Gorinchem de kosten niet overtreffen. In dat geval zou sprake zijn van een negatieve flexibele bijdrage van de gemeente Gorinchem en dus een automatische verlaging van totale exploitatiebijdrage door de gemeente.

Figuur 4.1 geeft de ontwikkeling van de exploitatiebijdrage van de gemeente Gorinchem weer tussen 2013 (vanaf 1 juli) en 2017 (tot 1 april).

Figuur 4.1 Compensatie gemeente Gorinchem varieert op basis van de totale kosten en opbrengsten van de veerdienst

Bron: Meerjarenbegroting

De mogelijke aanpassing van de compensatie bij veranderingen in kosten en opbrengsten komt ook tot uiting in het Voorgenomen Besluit. In paragraaf 18 ‘Definitieve compensatie en controle’ is een regeling opgenomen om overcompensatie te voorkomen. Artikel 18.5 luidt dat ‘Indien bij de vaststelling van de definitieve compensatie blijkt dat de werkelijke kosten van de activiteiten lager zijn dan begroot, althans lager dan het voorschot dat voor het betreffende jaar is uitgekeerd, zal de definitieve compensatie dienovereenkomstig lager worden vastgesteld en dient het te veel uitgekeerde bedrag aan de gemeente te worden overgemaakt’. Daarnaast is in paragraaf 19 van het Voorgenomen Besluit vastgelegd dat de Gemeente Gorinchem direct op de hoogte ge-

steld dient te worden indien er omstandigheden voordoen zouden kunnen leiden tot een wijziging van de compensatie.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de meerjarenbegroting die de basis vormt voor de berekening van de exploitatiebijdrage, oftewel de compensatie voor de verrichting van de DAEB.¹⁴

Tabel 4.1 Exploitatiebijdrage, of compensatie, vloeit voort uit de meerjarenbegroting

Meerjarenbegroting	2013	2014	2015	2016	2017
A Personeelskosten	€ 250.521	€ 513.569	€ 526.408	€ 539.568	€ 138.264
Salariskosten ca.	€ 109.071	€ 223.596	€ 229.186	€ 234.916	€ 60.197
Ingehuurd personeel	€ 141.450	€ 289.973	€ 297.222	€ 304.652	€ 78.067
B Brandstofkosten	€ 150.923	€ 309.392	€ 317.126	€ 326.055	€ 83.296
C Kapitaallasten	€ 60.949	€ 120.248	€ 118.599	€ 116.949	€ 28.825
Afschrijvingskosten	€ 20.621	€ 41.243	€ 41.243	€ 41.243	€ 10.311
Rentekosten	€ 40.328	€ 79.006	€ 77.356	€ 75.706	€ 18.514
D Overige kosten	€ 39.497	€ 80.969	€ 82.993	€ 85.068	€ 21.799
Verzekering	€ 13.240	€ 27.141	€ 27.819	€ 28.515	€ 7.307
Reparatie / onderhoud vaartuig	€ 16.154	€ 33.115	€ 33.943	€ 34.791	€ 8.915
Huisvesting	€ 2.704	€ 5.543	€ 5.682	€ 5.824	€ 1.492
Overige exploitatiekosten	€ 1.616	€ 3.312	€ 3.395	€ 3.479	€ 892
Overige goederen en diensten	€ 5.784	€ 11.858	€ 12.154	€ 12.458	€ 3.192
Totaal lasten	€ 501.890	€ 1.024.177	€ 1.045.126	€ 1.066.639	€ 272.183
H Opbrengst veergelden	€ 105.282	€ 221.142	€ 232.564	€ 244.911	€ 64.568
I Bijdragen oevergemeenten	€ 251.934	€ 513.689	€ 523.216	€ 532.382	€ 135.279
Werkendam en Hardinxveld	€ 82.186	€ 166.419	€ 168.517	€ 170.667	€ 43.218
- vast	€ 40.936	€ 83.919	€ 86.017	€ 88.167	€ 22.593
- extra bij tekort > € 150.000	€ 41.250	€ 82.500	€ 82.500	€ 82.500	€ 20.625
Gorinchem	€ 169.748	€ 347.270	€ 354.698	€ 361.714	€ 92.061
- vast	€ 53.582	€ 109.843	€ 112.589	€ 115.404	€ 29.572
- extra bij tekort > € 150.000	€ 33.750	€ 67.500	€ 67.500	€ 67.500	€ 16.875
- saldo	€ 82.416	€ 169.927	€ 174.609	€ 178.811	€ 45.614
J Bijdragen provincies	€ 144.674	€ 289.347	€ 289.347	€ 289.347	€ 72.337
Totaal baten	€ 501.890	€ 1.024.177	€ 1.045.126	€ 1.066.639	€ 272.183

Bron: Meerjarenbegroting

¹⁴ De totstandkoming van deze begroting aan de hand van de parameters komt duidelijk naar voren uit de bijlagen A en B (die overgenomen zijn uit het onderliggende model voor de begroting dat door SEO voor de Gemeente Gorinchem ontworpen is). Hierbij dient aangemerkt te worden dat SEO geen *due diligence* of accountantscontrole uitgevoerd heeft.

Het derde Altmark-criterium luidt dat de compensatie niet hoger mag zijn dan nodig om de kosten van de uitvoering van de DAEB geheel of gedeeltelijk te dekken, rekening houdend met de opbrengsten. SEO Economisch Onderzoek concludeert dat dit het geval is op basis van de meerjarenbegroting en de bepaling in het Voorgenomen Besluit (paragraaf 18 en 19).

5 Altmark-criterium 4

Tot slot moet de compensatie worden vastgesteld op basis van de kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming (GGBO), die zodanig met middelen is uitgerust dat zij aan de vereisten van de openbare dienst kan voldoen, zou hebben gemaakt om de dienst uit te voeren (rekening houdend met de opbrengsten en een redelijke winst).

De ‘Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de staatssteunregels van de Europese Unie op voor het verrichten van diensten van algemeen economisch belang verleende compensatie’ (hierna de Mededeling) verduidelijkt de in het Altmark-arrest vastgelegde criteria¹⁵. Daarin wordt verduidelijkt dat:

“Indien de lidstaat kan aantonen dat de kostenstructuur van de met de dienst van algemeen economisch belang belaste onderneming beantwoordt aan de gemiddelde kostenstructuur van doelmatige en vergelijkbare ondernemingen uit de betrokken sector, wordt het compensatiebedrag waarmee de onderneming haar kosten kan dekken, daaronder begrepen een redelijke winst, geacht het vierde Altmark-criterium in acht te nemen.”

De vergelijking van de kostenstructuur voor de Veerdienst Gorinchem met de gemiddelde kostenstructuur van doelmatige en vergelijkbare ondernemingen uit de betrokken sector is door SEO uitgevoerd op basis van het beeld dat SEO heeft over kosten en kostenstructuren van aanbestede veerdiensten.^{16,17} SEO voert regelmatig financieel-economische analyses uit van openbaarvervoersdiensten waaronder openbaar vervoer over water. Daarmee heeft SEO een beeld van de kosten en kostenstructuren van andere veerdiensten (drie zoetwater veren, waarvan twee snelle voet- en fietsveren en een langzaam autoveer). Deze veerdiensten zijn aanbesteed, waardoor de kosten van dergelijke veerverbindingen een indicatie geven van de kosten van een gemiddelde, goed beheerde onderneming.

SEO heeft binnen de totale kosten die zijn opgenomen in de meerjarenbegroting onderscheid gemaakt tussen vier hoofdcategorieën, namelijk: personeelskosten, brandstofkosten, kapitaallasten en overige kosten. Deze kostenposten zijn vergeleken met de kosten van de andere veerdiensten. Om te corrigeren voor het verschil in omvang van de veerdiensten/veerverbindingen, worden de kosten per DRU vergeleken. De resultaten van deze analyse worden grafische gepresenteerd in figuur 5.1 (zie ook bijlage C). Hieruit blijkt dat het algemene kostenniveau van de Veerdienst Gorinchem voor de uitvoering van de onderhavige veerverbinding en de niveaus van de

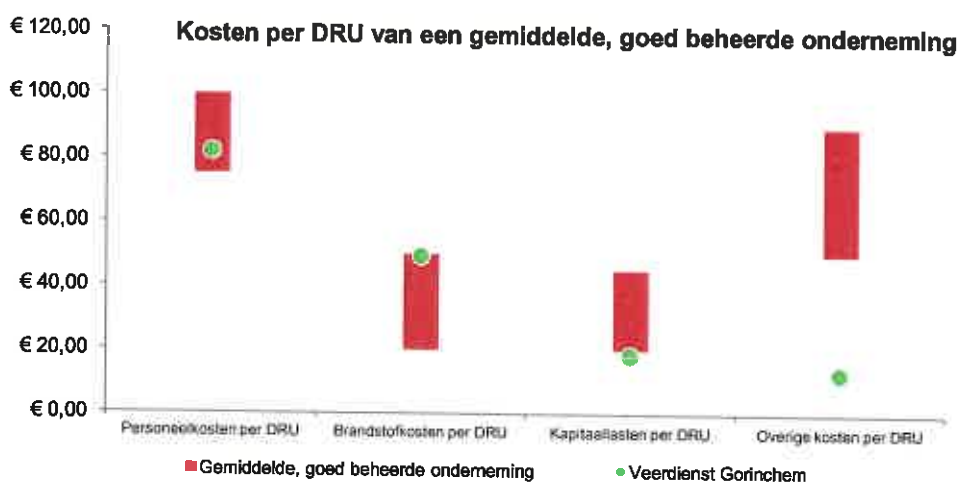
¹⁵ EC 2012/C 8/02, randnummer 75

¹⁶ In het publieke domein zijn geen kengetallen of financiële gegevens van vergelijkbare veerdiensten in Nederland beschikbaar; vanwege het vertrouwelijke karakter van dergelijke gegevens konden de verschillende veerdiensten die SEO heeft benaderd gegevens verstrekken. Er zijn in het verleden geen vergelijkbare staatssteunzaken gevoerd.

¹⁷ De drie grootste kostenposten van de Veerdienst (‘personeel’, ‘brandstof’ en ‘kapitaallasten’) zijn afgezet tegenover deze kostenposten van andere veerdiensten (benchmark). Vervolgens is aan de hand van het aantal dienstregeluren, bestaande wet- en regelgeving en gegevens over prijzen geanalyseerd of de kosten van de Veerdienst Gorinchem uit de pas lopen met wat er minimaal vereist is.

individuele kostenposten niet hoger zijn dan het niveau van de ‘gemiddelde, goed beheerde onderneming’.

Figuur 5.1 Toets gemiddelde, goed beheerde onderneming

Bron: Meerjarenbegroting

Daarnaast kan worden opgemerkt dat de niveaus van individuele kostenposten van de Veerdienst Gorinchem voor de uitvoering van de onderhavige veerverbinding overeen komen met hetgeen voortvloeit uit de minimale eisen ten aanzien van personenvervoer over water en uit de schepen waarmee de dienstregeling wordt uitgevoerd (zie hoofdstuk Altmark-criterium 2). Andere ondernemingen zouden in dezelfde omstandigheden en met dezelfde schepen de exploitatie tegen lagere kosten niet rendabel kunnen uitvoeren. Ook komt het totale kostenniveau en de niveaus van de individuele kostenposten overeen met het beeld dat SEO heeft van de kostenstructuur van andere veerdiensten. De kostenpost ‘overige kosten’ - die vaak het karakter van ‘restpost’ heeft - is relatief laag. Hieruit kan geconcludeerd worden dat hier geen kosten worden toegerekend die niet of niet volledig samenhangen met de DAEB activiteit.

Zodoende kan SEO concluderen dat de compensatie gebaseerd is op kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming (GGBO) zou hebben gemaakt om de dienst uit te voeren en wordt ook aan het vierde Altmark-criterium voldaan.

Bijlage B Parameters

Totaal dienstregelingen						
2013						
aantal afvaarten per dag						
Traject	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	
2014						
aantal afvaarten per dag						
Traject	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	
2015						
aantal afvaarten per dag						
Traject	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	
2016						
aantal afvaarten per dag						
Traject	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	
2017						
aantal afvaarten per dag						
Traject	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	38	5	30	16	24	
Werkendam - Gorinchem	37	7	31	16	25	
Gorinchem - Sleeuwijk	38	7	31	15	25	

Inzet Gorinchem XI					
--------------------	--	--	--	--	--

2013					
Traject	aantal afvaarten per dag				
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer
Hardingsveld -Werkendam	26	5	22	16	16
Werkendam - Gorinchem	24	7	22	16	16
Gorinchem - Sleeuwijk	24	7	21	15	15

2014					
Traject	aantal afvaarten per dag				
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer
Hardingsveld -Werkendam	26	5	22	16	16
Werkendam - Gorinchem	24	7	22	16	16
Gorinchem - Sleeuwijk	24	7	21	15	15

2015					
Traject	aantal afvaarten per dag				
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer
Hardingsveld -Werkendam	26	5	22	16	16
Werkendam - Gorinchem	24	7	22	16	16
Gorinchem - Sleeuwijk	24	7	21	15	15

2016					
Traject	aantal afvaarten per dag				
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer
Hardingsveld -Werkendam	26	5	22	16	16
Werkendam - Gorinchem	24	7	22	16	16
Gorinchem - Sleeuwijk	24	7	21	15	15

2017					
Traject	aantal afvaarten per dag				
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer
Hardingsveld -Werkendam	26	5	22	16	16
Werkendam - Gorinchem	24	7	22	16	16
Gorinchem - Sleeuwijk	24	7	21	15	15

Inzet Gorinchem X

2013						
Traject	aantal afvaarten per dag					
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	12	0	8	0	8	
Werkendam - Gorinchem	13	0	9	0	9	
Gorinchem - Sleeuwijk	14	0	10	0	10	

2014						
Traject	aantal afvaarten per dag					
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	12	0	8	0	8	
Werkendam - Gorinchem	13	0	9	0	9	
Gorinchem - Sleeuwijk	14	0	10	0	10	

2015						
Traject	aantal afvaarten per dag					
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	12	0	8	0	8	
Werkendam - Gorinchem	13	0	9	0	9	
Gorinchem - Sleeuwijk	14	0	10	0	10	

2016						
Traject	aantal afvaarten per dag					
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	12	0	8	0	8	
Werkendam - Gorinchem	13	0	9	0	9	
Gorinchem - Sleeuwijk	14	0	10	0	10	

2017						
Traject	aantal afvaarten per dag					
	ma/vr	do avond	zaterdag	zondag winter	zondag zomer	
Hardingsveld -Werkendam	12	0	8	0	8	
Werkendam - Gorinchem	13	0	9	0	9	
Gorinchem - Sleeuwijk	14	0	10	0	10	

Parameters Kosten	2013	2014	2015	2016	2017
-------------------	------	------	------	------	------

Toepassing aanwijzingsbesluit	Aantal maanden dat in het aanwijzingsbesluit wordt opgenomen	6	12	12	12	12	3
Personeel							
	Totaal aantal fte schipper	6	6	6	6	6	6
	Totaal aantal fte matroos	4	4	4	4	4	4
	Totaal aantal fte overig personeel (coördinerend en administratief)						
Brandstofkosten							
	Uurverbruik Gorinchem X (in liters)	30					
	Uurverbruik Gorinchem XI (in liters)	60					
	Inzet schepen	Zie tabblad "Dienstregeling"					
Kapitaallasten							
	Rentepercentage lening schepen	4%	4%	4%	4%	4%	4%
	Afschrijvingstermijn Gorinchem X	50					
	Afschrijvingstermijn Gorinchem XI	50					
Overige kosten							
	Verzekering 2013	€ 26.479					
	Reparatie / onderhoud vaartuig 2013	€ 32.307					
	Huisvesting 2013	€ 5.408					
	Overige exploitatiekosten 2013	€ 3.231					
	Overige goederen en diensten 2013	€ 11.569					

Parameters Inkomsten		2013	2014	2015	2016	2017
Tarieven Gorinchem - Sleeuwijk						
per persoon	enkel	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
per persoon + fiets	enkel	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70
10 rittenkaart volwassenen		€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90
10 rittenkaart volwassenen + fiets		€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50
Tarieven Werkendam-Hardinxveld						
per persoon	enkel	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
per persoon + fiets	enkel	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,70
10 rittenkaart volwassenen		€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90	€ 8,90
10 rittenkaart volwassenen + fiets		€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50	€ 10,50
Tarieven Werkendam/Hardinxveld-Gorinchem/Sleeuwijk						
per persoon	enkel	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00
per persoon + fiets	enkel	€ 3,40	€ 3,40	€ 3,40	€ 3,40	€ 3,40
10 rittenkaart volwassenen		€ 17,80	€ 17,80	€ 17,80	€ 17,80	€ 17,80
10 rittenkaart volwassenen + fiets		€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00	€ 21,00
Jaarabonnementen (Gorinchem-Sleeuwijk)						
Scholieren		€ 255,00	€ 255,00	€ 255,00	€ 255,00	€ 255,00
Volwassenen		€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00
Volwassenen + fiets		€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00	€ 375,00

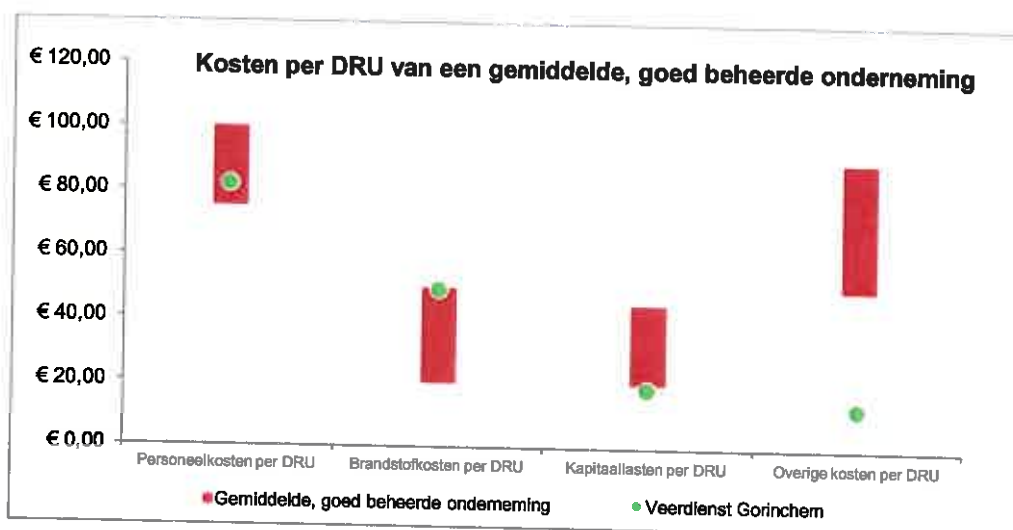
Parameters inkomsten (vervolg)	2013	2014	2015	2016	2017
Jaarabonnementen (Gorinchem - Werkdam)					
Scholieren	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00
Volwassenen	€ 750,00	€ 750,00	€ 750,00	€ 750,00	€ 750,00
Volwassenen + fiets	€ 885,00	€ 885,00	€ 885,00	€ 885,00	€ 885,00
Exploitatiebijdrage					
Vaste bijdrage Provincie Zuid Holland	€ 161.632	€ 161.632	€ 161.632	€ 161.632	€ 161.632
Vaste bijdrage Provincie Noord Brabant	€ 127.715	€ 127.715	€ 127.715	€ 127.715	€ 127.715
Vaste bijdrage Werkendam en Hardinxveld 2013	€ 81.872				
Vaste bijdrage Gorinchem 2013	€ 107.164				
Extra bijdrage Werkendam en Hardinxveld indien tekort > € 150.000	€ 82.500				
Extra bijdrage Gorinchem indien tekort > € 150.000	€ 67.500				

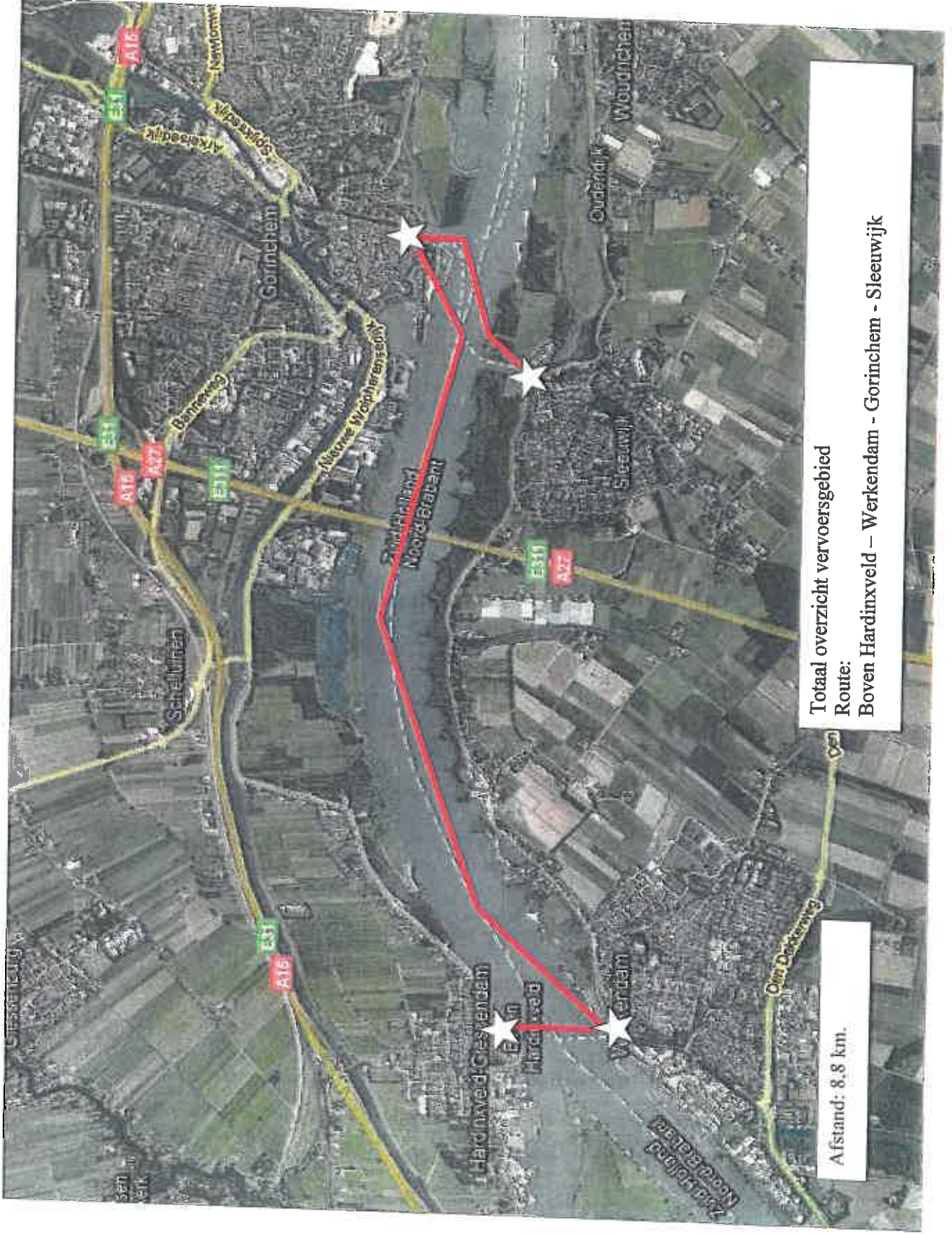
Bijlage C Toets GGBO

Toets gemiddelde, goed beheerde onderneming (GGBO)

DRU per jaar	6.407
Gemiddeld 2013-2017	
Personeelkosten per DRU	€ 81,92
Gemiddeld 2013-2017	
Brandstofkosten per DRU	€ 49,35
Gemiddeld 2013-2017	
Kapitaallasten per DRU	€ 18,54
Gemiddeld 2013-2017	
Overige kosten per DRU	€ 12,92
Gemiddeld 2013-2017	

Bijlage 3: Overzichtskaart vervoergebied

Totaal overzicht vervoersgebied
Route:
Boven Hardinxveld – Werkendam - Gorinchem - Sleeuwijk

Afstand: 8,8 km.

VOORGENOMEN BESLUIT

het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gorinchem

OVERWEGENDE DAT

- a) dat het college de veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk (de "**Veerverbinding**") in een besluit van 3 februari 2011 (het "**Aanwijzingsbesluit**") heeft aangewezen als een dienst van algemeen economisch belang ("**DAEB**");
- b) rechtbank Rotterdam in een uitspraak van 28 maart 2013, LJN: BZ 5824 (de "**Uitspraak**") heeft geoordeeld dat de aanwijzing van de Veerverbinding als DAEB voldoende gemotiveerd is;
- c) dezelfde overwegingen ter zake van de aanwijzing als DAEB nog altijd van kracht zijn, dat wil zeggen dat de Veerverbinding een integrale openbare vervoersvoorziening voor de bewoners van het desbetreffende gebied biedt en de noodzakelijke mobiliteit in de regio dient, ter ontlasting van het omringende wegennet en het terugdringing van congestie, en bovendien milieubelastende uitstoot van uitlaatgassen vermindert;
- d) dat de Veerverbinding een rol heeft om de veiligheid op de Merwede te bevorderen waartoe de Veerverbinding wordt uitgevoerd door snelle schepen (minimale topsnelheid 39 km/uur) die zijn uitgerust met adequate blus- en reddingsmiddelen zodat de schepen bij ongelukken en/of calamiteiten bij of op het water direct kunnen worden ingezet als blus-, reddings- of ambulanceschepen;
- e) het college de Veerverbinding als DAEB wenst te handhaven en zij daarvoor een uitvoerder wenst aan te wijzen;
- f) het college de Veerverbinding zelf, namelijk door Veerdienst Gorinchem, wenst uit te voeren;
- g) het college wenst te voorkomen dat de aanwijzing van Veerdienst Gorinchem als uitvoerder van de Veerverbinding leidt tot ongeoorloofde verstoringen van de markt;
- h) het college de Veerdienst Gorinchem hierbij belast met de uitvoering van de Veerverbinding waarbij de verplichtingen duidelijk worden omschreven;
- i) de parameters op basis waarvan de compensatie voor de uitvoering van de Veerverbinding worden berekend, vooraf op objectieve en doorzichtige wijze zijn vastgesteld;
- j) de toe te kennen compensatie niet hoger is dan nodig is om de kosten van de uitvoering van de Veerverbinding geheel of gedeeltelijk te dekken waarbij rekening wordt gehouden met de opbrengsten en, voor zover toegestaan, een redelijke winst;
- k) de Veerdienst Gorinchem een begroting (inclusief een dienstregeling) (bijlage 1) heeft ingediend voor de uitvoering van de Veerverbinding, welke begroting en de daaruit voortvloeiende gevraagde compensatie, is vastgesteld op basis van kosten die een gemiddelde, goed beheerde onderneming, die zodanig met middelen is uitgerust dat zij aan de vereisten van de openbare dienst kan voldoen;
- l) wetenschappelijk onderzoeksbureau SEO Economisch Onderzoek heeft bevestigd dat de Veerverbinding kwalificeert als een DAEB en dat bij vaststelling van onderhavig besluit aan alle Altmark-criteria is voldaan (zie **bijlage 2**);

BESLUIT

- de Veerverbinding aan te wijzen als DAEB;
- Veerdienst Gorinchem, gevestigd aan Stadhuisplein 1, 4205 AZ te Gorinchem aan te wijzen als uitvoerder van de Veerverbinding voor de periode van 1 juli 2013 tot 1 april 2017 waarbij de verplichtingen gelden zoals hierna omschreven;
- de parameters voor vaststelling van de hoogte van de compensatie uiteen te zetten;
- budget ter beschikking te stellen aan de Veerdienst Gorinchem ter hoogte van EUR 1.325.491,-;
- de wijze van definitieve vaststelling van de compensatie vast te stellen, op dusdanige wijze dat overcompensatie wordt voorkomen.

1 Uitvoering Veerverbinding

- 1.1 De Veerdienst Gorinchem verkrijgt hierbij het recht de Veerverbinding gedurende de looptijd van dit besluit uit te voeren waarbij de betreffende verplichtingen gelden zoals omschreven in dit besluit.
- 1.2 De Veerverbinding wordt uitgevoerd met twee vaartuigen, te weten Gorinchem X en XI, dan wel vervangende vaartuigen van gelijke kwaliteit.
- 1.3 De Veerdienst Gorinchem waarborgt dat de Veerverbinding van kwalitatief hoogwaardig niveau is, zodat deze aantrekkelijk is voor gebruiken door de potentiële reizigers.
- 1.4 De vaartuigen dienen veilig en goed toegankelijk te zijn.

2 Looptijd

- 2.1 De Veerdienst Gorinchem verricht de exploitatie van de Veerverbinding van 1 juli 2013 tot 1 april 2017.

3 Vervoergebied

- 3.1 Het beoogde vervoergebied betreft het gebied zoals aangeduid op **bijlage 3 -** overzichtskaart "vervoergebied".

4 Vervoerplan en dienstregeling

- 4.1 De Veerdienst Gorinchem stelt een vervoerplan en een, daaruit voortvloeiende, dienstregeling op.
- 4.2 Het vervoerplan omvat in elk geval:
  - Overzicht van de verbindingen, inclusief frequenties en bedieningsperioden bij start van de exploitatie en gedurende het eerste jaar;
  - Concept dienstregeling voor het eerste exploitatiejaar;
  - Overzicht van de verbindingen, inclusief frequenties en bedieningsperioden voor het tweede en derde jaar.

- 4.3 Voor het eerste exploitatiejaar zal de Veerdienst Gorinchem te varen volgens de dienstregeling zoals opgenomen in de begroting.
- 4.4 Het vervoerplan kan jaarlijks worden geëvalueerd. Dit kan leiden tot aanpassing van de dienstregeling, verbindingen en voorzieningenniveau.
- 4.5 Indien de Veerdienst Gorinchem de dienstregeling wenst te wijzigen, beoordeelt de gemeente Gorinchem de voorgestelde dienstregeling onder meer op basis van de volgende beoordelingscriteria:
  - 4.5.1 of wordt voldaan aan de bepalingen van onderhavig besluit;
  - 4.5.2 of de voorstellen tot een verbetering leiden ten opzichte van de voorgaande situatie;
  - 4.5.3 of de Veerdienst Gorinchem voldoende afstemming heeft gepleegd met veerdienst Gorinchem-Woudrichem-Loevestein met het oog op goede onderlinge aansluitingen
  - 4.5.4 of de voorstellen afdoende zijn gemotiveerd en onderbouwd, in het bijzonder indien de Veerdienst Gorinchem wil afwijken van een advies van een betrokken gemeente.

5 Capaciteit

- 5.1 De Veerdienst Gorinchem biedt een vervoergarantie. Dit houdt in dat voldoende capaciteit geboden wordt zodat iedereen die zich op de aanlegplaatsen bevindt en aangeeft met de desbetreffende vaart te willen reizen, ook daadwerkelijk vervoerd kan worden.
- 5.2 Het aantal fietsen dat per afvaart kan worden vervoerd dient gelijk te zijn aan minimaal 50% van de zitplaatscapaciteit.

6 Dienstregeling

Gebruiksvriendelijkheid

- 6.1 De dienstregeling wordt zodanig opgesteld dat deze voor de reiziger eenvoudig is te begrijpen, te gebruiken en te onthouden. Dit betekent onder andere een eenduidige en logische lijnvoering, vaste patroontijden en herkenbare frequenties.
- 6.2 Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gelijke patroontijden in tijdvakken met gelijke frequenties, en is het vertrektijdstip van de laatste afvaart op dagen met gelijke bedieningstijden zoveel mogelijk hetzelfde.
- 6.3 Er dient bij het opstellen van de dienstregeling zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met aansluitingen op het overige openbaar vervoer.

Betrouwbaarheid

- 6.4 De Veerdienst Gorinchem is verplicht de gepubliceerde dienstregeling stipt uit te voeren.

- 6.5 Van een stipte uitvoering is sprake wanneer er, ten opzichte van de gepubliceerde dienstregeling:
  - 6.5.1 niet te vroeg vertrokken wordt;
  - 6.5.2 90% van de ritten maximaal 3 minuten vertrekt na het tijdstip zoals vermeld in de gepubliceerde dienstregeling;
  - 6.5.3 maximaal 1 % van het totaal in de dienstregeling vermelde ritten per kalendermaand uitvalt.
- 6.6 Indien het varen wordt bemoeilijkt of belemmerd, althans niet overeenkomstig de dienstregeling kan plaatsvinden door: mist, storm, excessief drukke scheepsbewegingen, ijsgang, of extreem hoge of lage waterstanden, is de exploitant niet verplicht uit te varen.
- 7 Veiligheid**
  - 7.1 De Veerdienst Gorinchem draagt zorg voor fysiek veilig vervoer.
  - 7.2 De Veerdienst Gorinchem zorgt voor veilig, goed onderhouden materieel en veilig vaargedrag van personeel.
  - 7.3 De Veerdienst Gorinchem is verantwoordelijk voor de sociale veiligheid op de vaartuigen en dient ervoor te zorgen dat reizigers en personeel zich veilig voelen tijdens de vaart. Dit betekent in elk geval dat:
    - 7.3.1 de exploitatie en uitvoering van het vervoer over water, voldoet aan de geldende nautische wet en regelgeving;
    - 7.3.2 de nautische veiligheid altijd in acht wordt genomen.
- 8 Herkenbaarheid**
  - 8.1 De exploitant zorgt ervoor dat de vaartuigen een hoogwaardige uitstraling hebben en duidelijk herkenbaar zijn als bestemd voor vervoer over water.
  - 8.2 De vaartuigen zijn voorzien van een duidelijke aanduiding van de reisbestemming die vanuit de vertrekplaats of aankomstplaats voor de passagiers goed zichtbaar is.
  - 8.3 De vaartuigen dragen op een voor de reiziger zichtbare plek de naam van de Veerdienst Gorinchem.
  - 8.4 In de vaartuigen wordt de reisbestemming en de te volgen routen (met de aanlegplaatsen die worden aangedaan) aangegeven.
  - 8.5 Het personeel dat aanwezig is op de vaartuigen is herkenbaar door het dragen van representatieve, verzorgde en uniforme bedrijfskleding.

9 Toegankelijkheid

- 9.1 De vaartuigen dienen voor een ieder toegankelijk te zijn.
- 9.2 Het personeel biedt – voor zover nodig – de reizigers hulp bij het in- en uitstappen.
- 9.3 Reizigers kunnen hun fiets meenemen. Ieder vaartuig biedt daartoe plaats. Het aantal fietsen dat per afvaart kan worden vervoerd dient gelijk te zijn aan minimaal 50% van de zitplaatscapaciteit.
- 9.4 De vaartuigen zijn goed en gemakkelijk toegankelijk voor reizigers met een auditieve, visuele of licht motorische beperking en voor reizigers met bagage, kinderwagen of rollator.
- 9.5 De vaartuigen zijn goed en gemakkelijk toegankelijk zijn voor reizigers in een rolstoel. Dat wil zeggen dat een reiziger in een rolstoel zonder hulp van een begeleider en bij voorkeur zonder hulp van het personeel op en vanaf het vaartuig kan komen, en in het vaartuig tenminste een plaats beschikbaar is waar een rolstoel kan staan.
- 9.6 De vaartuigen zijn toegankelijk voor reguliere voertuigen van minder validen, niet zijnde een auto met snelheidsbeperking.

10 Tarieven en voorwaarden

Tarieven en vervoerbewijzen

- 10.1 Gedurende de looptijd van onderhavig besluit dienen de reizigerstarieven zo laag mogelijk te worden gehouden. De tarieven die worden gehanteerd zijn in elk geval niet hoger dan de tarieven zoals opgenomen in de begroting.
- 10.2 De Veerdienst Gorinchem is vrij om daarnaast andere kaartsoorten te introduceren en deze voor te stellen aan de gemeente.

Verkrijgbaarheid van vervoerbewijzen

- 10.3 De Veerdienst Gorinchem zorgt voor de tijdige bekendmaking van de kaartsoorten, de tarieven, de wijze van verkrijging en de overige voorwaarden.
- 10.4 De Veerdienst Gorinchem stelt reizigers in staat om, in elk geval aan boord van de voor de dienstregeling in te zetten schepen, een vervoerbewijs te kopen.

Vervoervoorwaarden

- 10.5 De exploitant dient op de met reizigers te sluiten vervoersovereenkomsten de Algemene Voorwaarden Veerdiensten Gemeente Gorinchem van toepassing te verklaren.

11 Informatie en communicatie

Reisinformatie

- 11.1 De Veerdienst Gorinchem is verantwoordelijk voor het bieden van adequate reisinformatie betreffende de Veerverbinding.
- 11.2 De Veerdienst Gorinchem stelt de informatie beschikbaar op papier en via internet.

- 11.3 De Veerdienst Gorinchem zorgt ervoor dat de reizigersinformatie op alle aanlegplaatsen wordt gegeven, en dat deze informatie actueel en correct is. De reisinformatie bevat in elk geval:
- 11.3.1 de naam van de aanlegplaats;
  - 11.3.2 de lijnen die de betreffende aanlegplaats aandoen, hun eindbestemming en de tussengelegen aanlegplaatsen;
  - 11.3.3 een vertrekstaat met een volledig overzicht van de vertrektijden.
- 11.4 Dienstregelingsfolders en losse overzichtskaarten worden op verzoek gratis aan reizigers beschikbaar gesteld. Dit informatiemateriaal is het hele jaar door in voldoende mate beschikbaar.
- 11.5 Een eventuele nieuwe dienstregeling wordt ten minste twee weken voor de ingangsdatum gepubliceerd. Op de dienstregelingsinformatie wordt de geldigheidsperiode vermeld.
- 11.6 De Veerdienst Gorinchem draagt zorg voor een adequate informatievoorziening ten behoeve van de (potentiële) reizigers in het geval van eventuele (on)voorzieningsverstoringen.

Klantcontact

- 11.7 De Veerdienst Gorinchem biedt een klantcontact aan waar reizigers zowel telefonisch (tegen normaal (inter)lokaal tarief), per post als per e-mail terecht kunnen met vragen, opmerkingen en klachten. Dit klantcontact is op werkdagen gegarandeerd en bereikbaar van 9:00 uur 's ochtends tot 17:00 uur 's middags.

12 Klachtenregeling reizigers

- 12.1 De Veerdienst Gorinchem hanteert de klachtenregeling wordt verwezen naar artikel 8 van de Algemene voorwaarden Veerdiensten gemeente Gorinchem, versie 001/ revisie: 11-03-03-002/1-04-04/ 2-02-06.

13 Rapportage en controle

- 13.1 Ten minste tweemaal per jaar, conform planning en control cyclus van de gemeente, dient de Veerdienst Gorinchem de gemeente Gorinchem schriftelijk te rapporteren over de vervoerprestaties.
- 13.2 Ten minste eenmaal per jaar wordt de volgende informatie verstrekt:
- 13.2.1 een duidelijk overzicht dienen de vervoersaantallen en vervoeropbrengsten per week te worden, onderverdeeld naar kaartsoort;
  - 13.2.2 vermelding van momenten waarop niet overeenkomstig de vigerende dienstregeling gevaren is en wat de oorzaak daarvan is geweest;
  - 13.2.3 vermelding van incidenten;
  - 13.2.4 vermelding van de wijze waarop het vervallen van afvaarten aan passagiers gecommuniceerd is;
  - 13.2.5 vermelding van het aantal (niet) gevaren vaaruren.

- 13.3 De Veerdienst Gorinchem is verplicht mee te werken aan controles door de gemeente Gorinchem op de naleving van de verplichtingen ingevolge onderhavig besluit.
- 13.4 De Veerdienst Gorinchem stelt de informatie zoals benoemd in dit artikel, alsmede alle overige informatie die benodigd is voor de beoordeling van de juiste uitvoering van de verplichtingen en voor het verkrijgen van inzicht in de kosten en prestaties van de verrichte prestaties kosteloos ter beschikking aan de gemeente Gorinchem.

14 Infrastructuur

- 14.1 De Veerdienst Gorinchem kan gebruik maken van de voor de uitvoering van de Veerverbinding benodigde infrastructuur.
- 14.2 De Veerdienst Gorinchem meldt gebreken, storingen of vernielingen aan infrastructuur onverwijld aan de verantwoordelijke infrabeheerder.
- 14.3 Indien de Veerdienst Gorinchem structurele knelpunten ervaart als gevolg van infrastructuur die benodigd is voor de uitvoering van de Veerdienst Gorinchem, dan meldt hij dit aan de gemeente en aan de verantwoordelijke infrabeheerder.

15 Begroting

- 15.1 De Veerdienst Gorinchem heeft een meerjarenbegroting opgesteld voor de duur van de Veerverbinding zoals aangehecht in bijlage 1.
- 15.2 SEO heeft gecontroleerd of de kosten van de Veerdienst Gorinchem, zoals deze is vastgelegd in de meerjarenbegroting, gelijk is aan de kosten van een gemiddelde onderneming in de betrokken sector en constateert dat dit het geval is.

16 Parameters van de compensatie

- 16.1 De compensatie die de Veerdienst Gorinchem verkrijgt is niet hoger dan hetgeen nodig ter dekking van de nettokosten van de uitvoering van de Veerverbinding, met inbegrip van een eventuele redelijke winst.
- 16.2 De nettokosten van de Veerverbinding worden berekend door de totale kosten die zijn toe te rekenen aan het verrichten van de Veerverbinding, zijnde de directe kosten alsmede een passende bijdrage in de indirecte kosten die gemeenschappelijk zijn voor zowel de uitvoering van de Veerverbinding als de verrichting van andere activiteiten voor de Veerdienst Gorinchem, te verminderen met (i) de netto-inkomsten uit de exploitatie van de Veerverbinding en (ii) overige inkomsten en opbrengsten die gerelateerd zijn aan de Veerverbinding.
- 16.3 De kostenposten die voor compensatie in aanmerking komen en de wijze van berekening van de betreffende kostenposten zijn opgenomen in de begroting.

17 Ter beschikking stelling budget

17.1 Aan de Veerdienst Gorinchem zal aan het begin van elk jaar budget ter beschikking worden gesteld ter hoogte van de volgende bedragen:

17.1.1 een bedrag van EUR 169.748 voor 2013;

17.1.2 een bedrag van EUR 347.270 voor 2014;

17.1.3 een bedrag van EUR 354.698 voor 2015;

17.1.4 een bedrag van EUR 361.714 voor 2016;

17.1.5 een bedrag van EUR 92.061 voor 2017.

18 Definitieve compensatie en controle

18.1 De Veerdienst Gorinchem ontvangt voor de verrichting van de Veerverbinding een definitieve compensatie ter hoogte van de werkelijk gemaakte nettokosten en eventueel een redelijke winst berekend volgens de in paragraaf 16 aangeduide parameters.

18.2 De definitieve compensatie wordt bepaald bij de vaststelling van de jaarrekening.

18.3 Indien de realisatie van uitgaven en inkomsten substantieel afwijkt ten opzichte van de begroting dient dit te worden toegelicht.

18.4 Indien bij de vaststelling van de definitieve compensatie blijkt dat de werkelijke kosten van de activiteiten lager zijn dan begroot, althans lager dan het voorschot dat voor het betreffende jaar is uitgekeerd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 18 zal de definitieve compensatie dienovereenkomstig lager worden vastgesteld en dient het te veel uitgekeerde bedrag aan de gemeente te worden overgemaakt.

19 Tussentijdse informatieplicht

19.1 Zodra zich omstandigheden (kunnen) voordoen of hebben voorgedaan die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de (definitieve) compensatie, dient de Veerdienst Gorinchem de gemeente daarvan direct op de hoogte te stellen.

19.2 Omstandigheden die aanleiding kunnen zijn voor een melding zijn onder meer:

19.2.1 het niet uitvoeren of vertraagd uitvoeren van bovengenoemde prestaties uit het de begroting (inclusief dienstregeling);

19.2.2 het niet realiseren van de in de meerjarenbegroting voorziene bijdragen van derden, inclusief subsidies van andere overheden;

19.2.3 het uitvoeren van in de meerjarenbegroting niet omschreven activiteiten, waardoor de publieke taakopdracht gewijzigd moet worden, dan wel een melding bij een toezichthouder gedaan moet worden.

- 20   **Boekhouding**
- 20.1   De Veerdienst Gorinchem voorkomt te allen tijde kruissubsidiëring van commerciële activiteiten met publieke middelen.
- 20.2   De Veerdienst Gorinchem voert voor de Veerverbinding een gescheiden financiële boekhouding.
- 20.3   De Veerdienst Gorinchem dient te beschikken over een AO/IC-systeem.
- 20.4   Binnen de boekhouding van de Veerdienst Gorinchem wordt een boekhoudkundige scheiding aangebracht van kosten en inkomsten verbonden aan publieke, respectievelijk private activiteiten. Kostenallocatie dient plaats te vinden volgens een algemeen aanvaarde, consequent toegepaste methode van boekhouding.
- 20.5   De Veerdienst Gorinchem zorgt voor goede dossiervorming en de aanwezigheid van facturen en bewijsstukken van de gedane uitgaven en verkregen inkomsten.
- 20.6   Uit de administratie van de Veerdienst Gorinchem dienen de gewerkte uren te blijken van zowel varend personeel als kantoorpersoneel.
- 20.7   Alle kosten en opbrengsten dienen, op grond van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen inzake kostprijsadministratie, correct te worden toegerekend.
- 20.8   De Veerdienst Gorinchem dient haar administratie zodanig in te richten dat een onafhankelijk accountant in staat is een goedkeurende verklaring af te geven.
- 20.9   Het format van de ingediende en goedgekeurde begroting en kostenverdeelstaat dient tevens gehanteerd te worden in de financiële verantwoording/ jaarrekening. De kostenverdeelstaat valt binnen de reikwijdte van de accountantsverklaring.
- 20.10   De accountant dient vast te stellen dat verantwoorde kosten voldoen aan eisen van financiële rechtmatigheid.
- 20.11   De Veerdienst Gorinchem bewaart de gehele boekhouding tot ten minste vijf jaar na einde van het boekjaar waarin de verleende compensatie wordt gebruikt.

Bezwaar

Rechtstreeks belanghebbenden, die het met dit besluit niet eens zijn, kunnen schriftelijk bezwaar maken binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit.

Het bezwaarschrift moet voorzien zijn van een handtekening, naam en adres, datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de reden waarom de indiener het met dat besluit niet eens is.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan:

Gemeente Gorinchem,
Juridische Zaken: Commissie voor de bezwaarschriften
Postbus 108
4200 AC Gorinchem

Wij verzoeken u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie is bereikbaar op telefoonnummer (0183) 65 93 44, faxnummer (0183) 63 05 40.

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gorinchem,
de secretaris,

de burgemeester,

Bijlagen

- Bijlage 1 Begroting
- Bijlage 2 SEO rapport van juni 2013
- Bijlage 3 Overzichtskaart "vervoergebied"